

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

5794 *Llei 10/2015, de 26 de maig, per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial.*

FELIPE VI
REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica.
Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono:

PREÀMBUL

I

Els béns culturals immaterials

El concepte de patrimoni cultural ha seguit un procés d'ampliació ininterromput al llarg del darrer segle. De l'artístic i històric i del monumental com a valors i tipologies centrals ha passat a incorporar també altres elements que integren una nova noció ampliada de la cultura. Aquesta noció respon a una nova concepció derivada de la teorització científica de l'etnologia i l'antropologia, a la qual s'associa un increment de la consciència social sobre aquestes altres expressions i manifestacions de la cultura. Aquest procés es podria sintetitzar ara en la proposta doctrinal del trànsit dels «béns cosa» als «béns activitat», o, dit en termes més actuals, dels béns materials als béns immaterials.

Sense perjudici que, en essència, en tots els béns culturals hi ha un component simbòlic no tangible i que la imbricació entre el material i immaterial és profunda i, en molts casos, impossible d'escindir, la conformació externa dels suports a través dels quals es manifesta el patrimoni cultural és el que permet aquesta distinció entre el material i immaterial com a afers singulars i diferents. I això comporta fórmules i tècniques jurídiques clarament diferenciades per a la seva protecció. Mentre que en la protecció de les primeres preval la «conservació» del bé en la seva configuració prístina i en la seva ubicació territorial (sobretot en els de caràcter immoble), en els segons destaca una acció de «salvaguarda» de les pràctiques i de les comunitats portadores amb la finalitat de preservar les condicions del seu procés evolutiu intrínsec, que s'efectua a través de la transmissió intra i intergeneracional. Els béns immaterials també posseeixen un «locus» espacial, però aquest pot presentar àmbits i abasts més difusos en la mesura que en ells preval la comunitat portadora de les formes culturals que els integren, així com el seu caràcter dinàmic i la seva capacitat de ser compartit.

El procés d'emergència del patrimoni immaterial és llarg en el temps. Els estudis etnogràfics i antropològics, des que van aconseguir un estatus científic en els darrers anys del segle XIX, havien anat impulsant el floriment de l'interès cap a les formes d'expressió de la cultura tradicional. Cal recordar, entre els estudiosos de folklore a Espanya, la tasca d'Antonio Machado Álvarez, pare dels germans Machado, i la seva aleshores concepció moderna i avançada del folklore, creador, el 1881, de la «Societat per a la recopilació i l'estudi del saber i les tradicions populars», seguint l'estela d'altres iniciatives adoptades en aquells anys fora d'Espanya, principalment a Anglaterra. I aquestes reflexions s'aniran consolidant amb l'ampli desenvolupament científic de l'antropologia i l'etnologia al llarg del segle XX.

Tanmateix, a diferència del patrimoni històric material, l'ara anomenat patrimoni immaterial no va arribar a tenir, durant la major part del segle esmentat, un lloc en el sistema de protecció jurídica del patrimoni.

En efecte, la inserció de les manifestacions culturals immaterials en l'ordenament jurídic és un fet nou, que només ha començat a prendre cos en les últimes dècades, al compàs de la seva creixent estima social. Aquesta inserció ha anat acompanyada d'un procés de renovació jurídic doctrinal sobre el patrimoni cultural, en què és obligat recordar l'aportació a Itàlia, a la dècada dels anys setanta del segle precedent, de l'anomenada Comissió Franceschini i de la construcció doctrinal del publicista Giannini, que proposen un nou concepte ampli i obert de béns culturals: «tot allò que incorpora una referència a la història de la civilització forma part del patrimoni històric».

Aquest procés de valoració jurídica presenta dos camps diferenciats de concreció, el dels instruments internacionals i el del dret intern.

II

La legislació espanyola

Els béns culturals immaterials amb prou feines van ser previstos en les primeres normes generals del patrimoni cultural. Així, el Reial decret llei, de 9 d'agost de 1926, sobre protecció, conservació i augment de la riquesa artística, únicament fa una referència al que és «típic» i «pintoresc», però cenyida als conjunts arquitectònics. La Llei sobre defensa, conservació i augment del patrimoni historicoartístic nacional, de 13 de maig de 1933, fa, en el seu article 3, una referència concisa als paratges pintorescos que s'han de preservar de destruccions o reformes perjudicials. Aquests béns apareixeran d'una manera més nítida en els decrets de 1953 i de 1961, que es refereixen als inventaris, catàlegs i serveis propis del patrimoni etnològic o folklòric, però també de caràcter material.

La Constitució espanyola de 1978 oferirà un marc conceptual ja clarament receptiu al patrimoni immaterial, pioner en el context constitucional europeu. Això és nítidament perceptible al llarg de la seva redacció. Ja el mateix preàmbul, quinta essència del contingut del text, és palmàriament expressiu quan encomana a la nació espanyola «protegir tots els espanyols i pobles d'Espanya en l'exercici dels drets humans, les seves cultures i tradicions, llengües i institucions». Igualment expressiu és l'article 3.3, quan, des d'una perspectiva no exclusivament lingüística sinó cultural més àmplia, declara la pluralitat lingüística espanyola com una riquesa que ha de ser protegida com un patrimoni cultural: «la riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural, que ha de ser objecte d'especial respecte i protecció». L'article 46 fa una pas més i, en primer lloc, desbordant les tradicionals denominacions de patrimoni «històric i artístic» agrega ara un tercer valor, el «cultural», que eixampla indubtablement el concepte del que es protegeix per donar cabuda al que ara es denomina cultura immaterial. Finalment, l'article 149.1.28a redunda en la referència al patrimoni cultural, al costat de l'artístic i monumental espanyol.

En l'àmbit de la legislació estatal, la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, és el text que comença a considerar explícitament els valors immaterials que anuncia la Constitució, en la invocació als «coneixements i les activitats», en el si del patrimoni etnogràfic, com un nou objecte de protecció. El títol VI, que respon al rètol de patrimoni etnogràfic, estableix a l'article 46 que formen part del patrimoni històric espanyol «els béns mobles i immobles i els coneixements i les activitats que són o han estat expressió rellevant de la cultura tradicional del poble espanyol en els aspectes materials, socials o espirituals». Al seu torn, l'article 47 especifica que «es considera que tenen valor etnogràfic i han de tenir protecció administrativa els coneixements o les activitats que procedeixin de models o tècniques tradicionals utilitzats per una determinada comunitat».

D'igual manera, cal assenyalar que totes les comunitats autònomes, en aplicació de les seves competències exclusives en matèria de patrimoni cultural, han procedit a la regulació normativa d'aquesta matèria. Així, la normativa autonòmica sobre patrimoni històric o cultural aprovada entre els anys 1990 i 2013 ha incorporat, amb diferents fórmules i denominacions, els béns culturals immaterials.

És important destacar que la disposició final primera de la Llei 18/2013, de 12 de novembre, per a la regulació de la tauromàquia com a patrimoni cultural, encomana expressament al Govern l'impuls de les reformes normatives necessàries per recollir, dins

de la legislació espanyola, el manament i els objectius de la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial de la UNESCO.

Finalment, és oportú recordar, des de la perspectiva del dret comparat, que els béns culturals immaterials s'han fet visibles en els ordenaments jurídics nacionals, especialment en els iberoamericans. Aquesta visibilitat, que tradueix una nova consciència social, es manifesta de manera privilegiada, en tant que normes supremes, en les constitucions. Els textos constitucionals nous o renovats de les últimes dècades mostren una tendència marcada a incorporar aquestes idees, en uns casos de manera directa i en d'altres mitjançant un nou context conceptual que n'afavoreix la comprensió com a part del patrimoni cultural. És el cas, a part de la Constitució espanyola de 1978, de les constitucions del Brasil (1988), Colòmbia (1991), Mèxic (1917), l'Equador (2008), Bolívia (2009), Polònia (1997) o Portugal (1976). Entre tots aquests textos, cal destacar l'article 216 de la Constitució brasilera de 1988, precepte que, a més d'incorporar, de manera innovadora en el llenguatge constitucional, una referència als béns de naturalesa immaterial, inclou entre aquests «les formes d'expressió» i «les maneres de crear, fer i viure». I, paral·lelament, la legislació ordinària d'un nombre creixent de països està incorporant lleis especials del patrimoni immaterial, entre les quals cal assenyalar les del Brasil (2000) i Portugal (Decreto-Lei núm. 138/2009, de 15 de juny).

III

Els compromisos internacionals

L'impuls més decisiu del patrimoni immaterial, però, se situa en el dret internacional, fonamentalment en l'acció de la UNESCO, que corona en la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, de 2003.

Abans d'aquesta Convenció, s'havia anat aplanant el camí en un procés curt en el temps però jalonat per nombroses iniciatives. La foscor en què havia quedat el patrimoni immaterial en la Convenció de 1972 serà el detonant que excita en els anys següents un rosari de trobades i declaracions. Com s'ha advertit reiteradament, la Convenció de la UNESCO de patrimoni mundial, cultural i natural de 1972 va néixer com un instrument focalitzat fonamentalment cap als objectes de l'anomenada cultura material. Quedava pendent, per això, en el dret internacional, un instrument de valoració jurídica de les creacions culturals socials i comunitàries immaterials.

Entre les actuacions seguides en l'ordre internacional, en especial per la UNESCO, cal recordar la Conferència d'Accra, el 1975, referida a l'àmbit africà, que ressalta el valor de la diversitat cultural i la necessitat de salvaguarda de les llengües, la tradició oral i el foment de les arts tradicionals i populars.

Poc després, la Conferència celebrada a Bogotà, el 1978, aprova una declaració que posa l'accent en el rescat i la salvaguarda del patrimoni vinculat a la identitat dels pobles i a la seva autenticitat, i assenyala, en la seva recomanació 31, la música i la dansa com a elements essencials.

Una altra fita es troba en la rellevant Conferència intergovernamental sobre polítiques culturals, organitzada per la UNESCO a Mèxic el 1982. L'aportació d'aquesta trobada consisteix en una tasca de sistematització de les recomanacions precedents. En la declaració aprovada per la Conferència, referida a tots els àmbits de la cultura, destaca que el patrimoni cultural l'integren «les obres materials i immaterials que expressen la creativitat d'un poble» i anomena expressament, entre altres béns propis del patrimoni immaterial, la llengua, els ritus, les creences, la literatura i les obres d'art.

Una nova Conferència de la UNESCO el 1988 inclou una recomanació als estats membres sobre la «salvaguarda del folklore». Aquesta recomanació és tinguda en compte per la Conferència celebrada a París, el 1989, que marca una fita fonamental en l'especificació d'aquest patrimoni, ja que la Declaració aprovada passa a designar-lo com a «Traditional Culture and Folklore», denominació traduïda al català com a «cultura tradicional i popular». S'hi fa ja una definició del «folklore» i hi inclou la llengua, la literatura,

la música, la dansa, els jocs, la mitologia, els rituals, els costums, les artesanies, l'arquitectura i altres arts.

Després de la decisiva Conferència anterior, en la dècada següent tenen lloc diversos seminaris destinats a avaluar l'aplicació de la Recomanació, que deixen veure un gir terminològic concretat en l'aparició dels conceptes «oral» i «intangible», la qual cosa és objecte d'una reflexió particular en la Conferència de Washington, el 1999. En aquesta Conferència es debat sobre el caràcter problemàtic del terme «folklore», pel seu caràcter pejoratiu, i sobre la necessitat d'estudiar altres alternatives, com ara «patrimoni oral», «coneixements i destreses tradicionals», «patrimoni intangible», «formes de saber, ser i fer». En un nou seminari, celebrat a Nova Caledònia aquell mateix any, es produeix un rebuig exprés al terme «folklore». Un informe del director general de la UNESCO, l'any 2001 i la Declaració adoptada a Istanbul l'any 2002 consoliden l'expressió «patrimoni cultural immaterial».

El procés culmina amb l'aprovació, en la 32a reunió de la UNESCO, el 17 d'octubre de 2003, de la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, ratificada per Espanya l'any 2006.

També en els instruments internacionals de caràcter regional es pot percebre un procés similar, i destaca, en l'espai iberoamericà, la Carta Cultural Iberoamericana. Aquesta Declaració, aprovada a la XVI Cimera Iberoamericana celebrada a Montevideo el 2006, inclou nombroses referències a aquest patrimoni. Entre aquestes destaca, en el títol I de «Fins», el compromís dels països iberoamericans de fomentar la protecció i difusió del «patrimoni cultural i natural, material i immaterial iberoamericà». Compromís que, més endavant, es desenvolupa amb la incorporació, en el títol III d'«Àmbits d'aplicació», d'un àmbit relatiu al patrimoni cultural, que l'integren «tant el patrimoni material com l'immaterial, que han de ser objecte irrenunciable d'un respecte i una protecció especials».

Així mateix, la Resolució IX/4 de la IX Conferència de les Nacions Unides sobre la normalització dels noms geogràfics, celebrada a Nova York l'agost de 2007, tenint en compte la Convenció esmentada, estimant que els topònims formen part del patrimoni cultural immaterial, encoratja els organismes oficials encarregats de la toponímia, entre altres coses, a elaborar un programa de salvaguarda i promoció d'aquest patrimoni, de conformitat amb el paràgraf 3 de l'article 2 i l'article 18 de la Convenció.

IV

La competència de l'Estat

És sabut que la Constitució espanyola incorpora, en matèria de cultura, un sistema competencial complex i amb regles d'una densa especificitat sense parangó en altres matèries. Incidir sobre valors sensibles –que s'encadenen amb l'exercici de nombrosos drets fonamentals–, la imprecisió i l'horizontalitat del mateix concepte –que origina més de les col·lisions normals de títols competencials–, la concurrència o dualitat competencial –que fa que en determinades funcions puguin actuar diferents administracions a la vegada, fora de la lògica del repartiment competencial normal *inclusius unius, exclusius alterius*– i el deure de comunicació cultural –com un projecte democràtic de convivència en la diversitat–, en serien les marques singulars.

A partir d'aquestes consideracions, és procedent explicar com s'insereixen les competències que l'Estat exerceix en aquesta Llei:

- A. La llei com a norma de «tractament general» del patrimoni cultural immaterial.

La possibilitat de la regulació que pretén aquesta norma està emparada en la doctrina del Tribunal Constitucional primordialment, per totes, en les sentències 17/1991, de 31 de gener, i 49/1984, de 5 d'abril. Segons aquestes sentències, la «integració de la matèria relativa al patrimoni historicoartístic en la més àmplia que es refereix a la cultura permet trobar fonament a la potestat de l'Estat per legislar sobre aquella», atès que la competència de l'Estat s'ha de desenvolupar «en l'àrea de preservació del patrimoni cultural comú, però

també en allò que requereixi tractaments generals o que faci menester una acció pública quan els fins culturals no es puguin aconseguir des d'altres instàncies» (Sentència del Tribunal Constitucional 49/1984).

En congruència amb la doctrina precedent, la present Llei no pretén res més que oferir un «tractament general» d'una matèria que ho necessita, atès que, com s'ha explicat, el patrimoni cultural immaterial ha conegut en les últimes dècades un notable floriment conceptual, així com en la consciència social i, sobretot, en l'ordenament jurídic internacional, la fita superior del qual és, com s'ha exposat, l'aprovació de la Convenció de la UNESCO l'any 2003. El context de l'any 1985, en el qual s'aprova la Llei del patrimoni històric espanyol, explica el tractament succint i limitat que la Llei fa del «patrimoni etnogràfic» com a patrimoni especial en els articles 46 i 47 de la Llei, avui, per les raons exposades, clarament insuficient. L'objecte de la Llei en aquest punt és, amb les paraules de la Sentència del Tribunal Constitucional 17/1991, fixar l'estatut peculiar dels béns culturals, que «comprèn, en primer lloc, "els tractaments generals" a què es refereix específicament l'esmentada Sentència del Tribunal Constitucional 49/1984 i, entre ells, específicament, aquells principis institucionals que reclamen una definició unitària» (FJ 3r).

Que s'està davant un tractament general queda clar en tant que la Llei es limita a perfilar un conjunt de línies mestres que no impedeixen que al seu torn les comunitats autònomes, en virtut de la regla de concurrència normativa que les empara, puguin dictar així mateix les seves regulacions específiques sobre la mateixa matèria. Línies generals són, en efecte, fixar un concepte bàsic i general de patrimoni immaterial, determinar els principis i drets fonamentals implicats en el present patrimoni, establir els mecanismes administratius i orgànics generals d'inserció del conjunt del patrimoni cultural immaterial espanyol (Inventari general de patrimoni cultural immaterial), regular els instruments operatius d'actuació (Pla nacional de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial), així com establir les finalitats generals dels diferents àmbits i sectors (centres de dipòsit cultural, educació, mitjans de comunicació social...) que, d'acord amb la Convenció de la UNESCO, poden ser de gran ajuda per a una millor salvaguarda i coneixement del patrimoni immaterial.

B. L'activitat de significació per part de l'Estat dels valors i béns comuns del patrimoni immaterial.

La Llei assumeix així mateix una tasca específica obligada constitucionalment, desenvolupar el manament de promoure la posada en valor de la cultura comuna, en tant que l'article 149.2 de la Constitució espanyola encomana a l'Estat, sense perjudici de les competències que puguin correspondre a les comunitats autònomes, amb gran èmfasi i paraules marcadament imperatives sense parangó en el conjunt de la Constitució espanyola, proveir el servei de la cultura com una tasca fonamental: «Sense perjudici de les competències que poden assumir les comunitats autònomes, l'Estat considera el servei de la cultura com a deure i atribució essencial». Es posa l'èmfasi en l'acció sobre la cultura (considera) i en la seva qualificació (deure i atribució essencial) referida, en aquest cas, de manera directa i immediata a les institucions de l'Administració General de l'Estat, en tant que el precepte delimita l'abast de la missió d'aquest després de salvar les competències de les comunitats autònomes en matèria de cultura («Sense perjudici de les competències que poden assumir les comunitats autònomes»).

Aquest precepte és, precisament, la base de la concurrència competencial, fórmula singular en matèria de cultura i directament derivada de la plena assumpció per part del constituent de la naturalesa polièdrica i complexa del concepte de cultura. Allò que, en definitiva, tradueix el precepte a l'hora d'organitzar el repartiment de tasques entre els diferents poders públics territorials és que els valors simbólicoexpressius dels individus i dels grups són susceptibles de reflectir-se simultàniament, però diferenciadament, en diferents plans. Per això, l'impuls d'aquests valors culturals, de les comunitats territorials i de la comunitat general de l'Estat, en articular-se en la societat democràtica organitzada, es reflecteix constitucionalment en un conjunt de principis i regles per ordenar aquesta diversitat cultural com un sistema ple i integrat.

A aquestes bases profundament democràtiques és al que respon, en tècnica de repartiment de competències, la concurrència o dualitat competencial cultural, específicament referida, com ha assenyalat la doctrina, a l'acció de promoció i preservació de tot aquest conjunt de valors culturals. El Tribunal Constitucional va assumir aquesta concurrència, ja molt d'hora i de manera palmària, en la Sentència 49/1984. La cita és extensa, però necessària: « una reflexió sobre la vida cultural porta a la conclusió que la cultura és quelcom de la competència pròpia i institucional tant de l'Estat com de les comunitats autònomes, i encara podríem afegir d'altres comunitats, doncs allà on viu una comunitat hi ha una manifestació cultural respecte de la qual les estructures públiques representatives poden ostentar competències, dins del que en un sentit no necessàriament tecnicoadministratiu es pot comprendre dins del "foment de la cultura". Aquesta és la raó a què obeeix l'article 149.2 de la Constitució espanyola, en el que després de reconèixer la competència autonòmica afirma una competència estatal, posant l'accent en el servei de la cultura com a deure i atribució essencial. Hi ha, en fi, una competència estatal i una competència autonòmica en el sentit que més que un repartiment competencial vertical, el que es produeix és una concurrència de competències ordenada a la preservació i estímul dels valors culturals propis del cos social des de la instància pública corresponent».

El que està en joc en aquesta Llei és, doncs, que l'Estat pugui complir el seu manament específic, en relació amb els valors comuns que li incumbeix prioritàriament representar, en relació amb el patrimoni immaterial. És a dir, que l'Estat posi en valor, seguint les paraules de la Sentència 49/1984, aquelles «manifestacions culturals» del patrimoni esmentat que puguin ser representatives de la comunitat estatal, mitjançant la seva declaració com a «manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial». Això és clarament possible i obligat en el cas del patrimoni immaterial. Si bé, en la interpretació de la Llei del patrimoni històric espanyol, la Sentència del Tribunal Constitucional 17/1991 va optar per considerar que la competència d'execució per a la declaració de béns culturals materials és, amb algunes excepcions, bàsicament autonòmica, aquesta consideració descansa, com confessa expressament la Sentència, en la dada que aquests béns estan inscrits en un «locus» territorial: «la categoria legal dels béns d'interès cultural dins del patrimoni històric espanyol està integrada pels més rellevants d'aquest, normalment situats en alguna de les comunitats autònomes» (FJ 10è).

Tanmateix, i aquesta també és una dada fonamental, en el cas dels béns immaterials l'arrelament i l'origen territorial o local no impedeix que alguns d'ells presentin de manera simultània manifestacions territorials supraautonòmiques, bé perquè les comunitats portadores s'estenen de cap a cap de diversos territoris autonòmics, bé perquè es tracta de manifestacions profundament imbricades en l'imaginari col·lectiu general dels espanyols. Aquestes últimes manifestacions estan relacionades, de manera especial, amb aquells béns immaterials que tenen un reconeixement o són compartides fins i tot més enllà del territori estatal, com s'esdevé, en el cas més clar, amb valors culturals gestats en l'experiència històrica del nostre país i, especialment, els integrants de l'anomenada cultura iberoamericana.

Aquest és, en conseqüència, el sentit que té per a l'Estat, pel que fa a la cultura comuna, entendre que el compliment del manament de l'article 149.2 de la Constitució espanyola de considerar el servei de la cultura «deure i atribució essencial» obliga que aquell pugui significar aquelles manifestacions que compleixen aquestes condicions. De fet, fins i tot acceptant que el preàmbul de la Constitució espanyola no és una part d'aquest text amb la virtualitat d'atribuir competències, sí que té el valor d'ajudar a interpretar el sentit d'aquelles normes que tenen aquesta naturalesa, com és l'assenyalat apartat 2 de l'article 149. En efecte, el preàmbul, en el seu paràgraf quart deixa clar que «tots els espanyols», així com els «pobles d'Espanya», són portadors de manifestacions culturals immaterials: «La nació espanyola proclama la seva voluntat de: (...) protegir tots els espanyols i pobles d'Espanya en l'exercici dels drets humans, les seves cultures i tradicions, llengües i institucions». Vet aquí, doncs, el tot social –el conjunt dels espanyols– i les parts –els pobles d'Espanya– concebuts com a subjectes portadors simultàniament de cultures i tradicions, llengües i institucions.

Finalment, a més a més, és oportú invocar aquí la doctrina general del Tribunal Constitucional per acceptar casos excepcionals en què l'Estat pot intervenir en àmbits de competència autonòmica «quan, a més de l'abast territorial superior al d'una comunitat autònoma de l'objecte de la competència, l'activitat pública que sobre ell s'exerceixi no sigui susceptible de fraccionament i, fins i tot en aquest cas, aquesta actuació no es pugui portar a terme mitjançant mecanismes de cooperació i coordinació, sinó que requereixi un grau d'homogeneïtat que només pugui garantir la seva atribució a un sol titular, que forçosament hagi de ser l'Estat, o quan sigui necessari recórrer a un ens amb capacitat d'integrar interessos contraposats de diverses comunitats autònomes» (Sentència del Tribunal Constitucional 223/2000, de 21 de setembre, FJ 11è).

Resulta obvi que aquesta possibilitat de significació de béns culturals no és il·limitada per a l'Estat, ja que, si no, podria generar el buidatge o la desfiguració de la competència autonòmica corresponent. D'una banda, ha d'estar justificada i cenyida únicament a aquells casos en què sigui procedent, a través dels procediments usuals d'*autoritas* científica i tècnica inherents a la determinació i significació administrativa dels béns culturals (mitjançant els preceptius informes consultius). I, d'altra banda, anant més enllà, doncs la singular naturalesa del patrimoni immaterial ho fa possible, que hi hagi béns culturals que puguin ser creditors d'aquesta significació estatal no impedeix, en allò que puguin tenir de manifestació cultural també específica autonòmica o infraautonòmica, que la comunitat autònoma corresponent pugui declarar, mitjançant els seus propis procediments i categories de significació, aquests mateixos béns per tal de preservar i posar en valor les expressions o modulacions particulars amb què es manifestin en el seu àmbit territorial.

És innegable que la concurrència, així entesa, és la forma per la qual ha optat la Constitució espanyola d'articular la diversitat cultural com un sistema de pluralisme cultural que assumeix aquesta com una riquesa complexa i imbricada. Encara que no s'oculta que aquesta fórmula, per tal que no derivi en desordre o dispersió, necessita regles particulars d'acoblament i col·laboració. Aquí és on entra en joc, com una de les tècniques no única però sí molt important, un nou manament de l'article 149.2 de la Constitució espanyola quan encomana a l'Estat la tasca de «facilitar la comunicació cultural entre les comunitats autònomes, d'acord amb aquestes».

C. La facilitació de la comunicació cultural.

Aquest és, precisament, el tercer dels objectius que tracta d'afrontar la Llei. Un dels eixos de la present Llei és la «comunicació cultural» que l'article 149.2 de la Constitució espanyola formula, de nou, en termes marcadament imperatius, com una altra comanda a l'Estat: «... i ha de facilitar la comunicació cultural entre les comunitats autònomes, d'acord amb aquestes».

Aquesta proposta de comunicació cultural implica dos plans de concreció, un d'administratiu i un altre de substantiu. El primer, ja assenyalat i validat per la Sentència del Tribunal Constitucional 17/1991, té a veure amb la col·laboració interadministrativa entre l'Estat i les comunitats autònomes i la d'aquestes entre si en matèria de patrimoni històric, perquè és un deure general d'essència al model d'organització territorial de l'Estat implantat en la Constitució espanyola; i perquè, de manera particular, en el cas de la cultura, segons afirma literalment el Tribunal Constitucional, «es veu reforçat pel manament de l'article 149.2 de la Constitució espanyola». Però és un manament que comporta així mateix un pla substantiu, indeclinable i absolutament essencial a l'edifici de pluralisme cultural de la Constitució espanyola, que el conjunt dels poders públics promoguin, des de l'acord i el consens, la comunicació, la valoració i el reconeixement recíproc de la multiplicitat de valors i expressions culturals que es donen a l'Estat.

En l'esmentat apartat 2 de l'article 149, l'Estat és apel·lat com a garant d'aquesta tasca, però al costat de les comunitats autònomes. És a dir, no les deixa en la posició de destinatari passiu d'aquesta comanda a l'Estat sinó que les erigeix en contrapart necessària, ja que exigeix que es desenvolupi «d'acord amb aquestes». La Constitució espanyola, com se sap, adopta com a *príus* la diversitat cultural d'Espanya (en tant que

reconeix l'existència d'un agregat complex i imbricat d'expressions culturals en el qual també té un lloc una cultura comuna), però no proposa exclusivament una acció estatal unilateral per preservar aquest agregat. Opta, en canvi, per la «comunicació cultural», és a dir la interacció –la comunicació, a diferència de la difusió, és una acció bilateral– entre els subjectes d'aquesta pluralitat de cultures. I, a més, ho fa en termes democràtics de consens, «d'acord amb aquestes». En definitiva, el fons d'aquesta proposta en aquest pla substantiu no és cap altre que el de posar les bases d'un projecte cultural de gran calat per al pluralisme cultural del nostre Estat de celebració de la diversitat com una riquesa que s'ha de mantenir i preservar cap al futur. La diversitat té múltiples plans i el rol civilitzador i democràtic dels poders públics és, des de les seves missions específiques en relació amb els seus àmbits respectius de servei a l'interès general, posar-los en valor en pro d'una diversitat no mutilada sinó plena, la qual cosa té el valor afegit fonamental d'enriquir i eixamplar la llibertat cultural dels ciutadans des de la llibertat clàssica i l'autonomia a una nova possibilitat, la llibertat d'elecció en allò divers. Aquesta és, precisament, la proposta de la Convenció per a la protecció i promoció de la diversitat de les expressions culturals de la UNESCO de 2005, també ratificada per l'Estat espanyol que, després de començar per afirmar en el preàmbul la diversitat cultural com a font d'un món ric i variat «que augmenta la gamma de possibilitats», més endavant, a l'article 2.1, vincula la diversitat als drets humans i les llibertats fonamentals i, en particular, amb la llibertat d'expressió, informació i comunicació, «així com la possibilitat que les persones escullin les seves expressions culturals».

I és aquí on el patrimoni immaterial es revela com un camp especialment idoni, per la seva intrínseca naturalesa participativa, recreativa i comunicativa i la seva capacitat d'interactuar entre els individus, els grups i les comunitats.

D. La defensa del patrimoni immaterial contra l'espoliació i l'exportació.

De conformitat amb l'article 149.1.28a de la Constitució espanyola, correspon a l'Estat la «defensa del patrimoni cultural, artístic i monumental espanyol contra l'exportació i l'espoliació». És obvi que la menció expressa de l'adjectiu «cultural» abraça aquí, com s'ha explicat abans, també el capítol dels béns immaterials. I és així mateix clar que, en aquest cas, l'acció de defensa, com que està referida al patrimoni cultural «espanyol», cobreix la plenitud de manifestacions culturals immaterials que es donen en el territori de l'Estat que, com s'exposa més amunt, correspon significar respectivament, segons els seus propis àmbits competencials, a les diferents administracions públiques representatives de les respectives manifestacions culturals immaterials que es donen en la vida social. És a dir, l'adjectiu espanyol en aquest cas funciona com un agregador conceptual que no se cenyeix únicament al grup concret de béns culturals representatius de la comunitat general de l'Estat –els específicament representatius de la cultura comuna–, sinó que abraça, per descomptat, aquests, però també aquells altres representatius de les comunitats territorials, i fins i tot els d'altres comunitats, com diu expressament la reiterada Sentència del Tribunal Constitucional 17/1991, en connexió amb la Sentència del Tribunal Constitucional 49/1984.

No obstant això, aquesta acció protectora de «defensa» exigeix, per la mateixa naturalesa de l'objecte de l'espoliació i de l'exportació, separar quin és l'abast en cadascun d'ells.

Pel que fa a l'espoliació, per no convertir aquest títol competencial estatal en un assecant de les competències de les altres administracions públiques, la defensa en relació amb aquesta s'ha de concebre com un conjunt d'actuacions concretes –entre les quals figuren tant les normatives com les executives– de garantia final de preservació del bé cultural o de pèrdua de la seva funció social. Així ho entén, una vegada més, la Sentència del Tribunal Constitucional 17/1991, quan afirma que «la utilització del concepte de defensa contra l'espoliació s'ha d'entendre com a definitòria d'un plus de protecció respecte d'uns béns dotats de característiques especials. Per això mateix abraça un conjunt de mesures de defensa que, a més de referir-se al seu deteriorament o destrucció, es tracten d'estendre a la privació arbitrària o irracional del compliment normal d'allò que constitueix el mateix fi del bé segons la seva naturalesa, en tant que portador de valors

d'interès general necessitats, aquests valors també, de ser preservats». I una nova qüestió és que la idiosincràsia singular dels béns immaterials fa que la seva defensa requereixi la modulació de les tècniques respecte de les pròpies del patrimoni material, ja previstes a la Llei del patrimoni històric espanyol. En congruència amb això, la present Llei articula una nova tècnica específica de protecció a favor de l'Estat que, seguint la pauta de la Convenció de la UNESCO de 2003, es concreta en la inclusió del bé immaterial afectat, no protegit o insuficientment protegit, en una llista de béns immaterials en perill mentre no es produeixi la deguda acció ordinària de protecció que correspongui.

Finalment, també pel que fa a l'exportació, els béns del patrimoni immaterial plantegen una notable peculiaritat. Com que la funció del patrimoni immaterial és la de ser un patrimoni abocat a la comunicació entre les comunitats, fins i tot més enllà de les fronteres nacionals, una concepció de l'exportació similar a la dels béns del patrimoni material comportaria impedir o desnaturalitzar la seva funció dinàmica i interactiva en l'espai. Per això, la defensa enfront de l'exportació s'ha de cenyir estrictament a aquells supòsits en què la sortida cap a l'exterior del suport material que pot acompanyar sovint el bé cultural immaterial priva, o desnaturalitza, el desenvolupament normal de la pràctica cultural o el compliment de la seva funció social a través de l'expressió dels valors de la qual és portadora per la seva comunitat d'origen.

V

Audiència i consulta

En el procés d'elaboració de la present Llei s'ha seguit un ampli tràmit de participació i consulta d'organismes i entitats especialitzats i, en especial, d'audiència de les comunitats autònomes per la implicació que es deriva del complex sistema de concurrència competencial.

TÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte.*

L'objecte d'aquesta Llei és regular l'acció general de salvaguarda que han d'exercir els poders públics sobre els béns que integren el patrimoni cultural immaterial, en els seus àmbits de competències respectius.

Article 2. *Concepte de patrimoni cultural immaterial.*

Tenen la consideració de béns del patrimoni cultural immaterial els usos, les representacions, les expressions, els coneixements i les tècniques que les comunitats, els grups i, en alguns casos, els individus reconeixin com a part integrant del seu patrimoni cultural, i en particular:

- a) Tradicions i expressions orals, incloses les modalitats i particularitats lingüístiques com a vehicle del patrimoni cultural immaterial; així com la toponímia tradicional com a instrument per a la concreció de la denominació geogràfica dels territoris;
- b) arts de l'espectacle;
- c) usos socials, rituals i actes festius;
- d) coneixements i usos relacionats amb la naturalesa i l'univers;
- e) tècniques artesanals tradicionals;
- f) gastronomia, elaboracions culinàries i alimentació;
- g) aprofitaments específics dels paisatges naturals;
- h) formes de socialització col·lectiva i organitzacions;
- i) manifestacions sonores, música i dansa tradicional.

TÍTOL II

Règim general del patrimoni cultural immaterial

Article 3. *Principis generals de les actuacions de salvaguarda.*

Les actuacions dels poders públics sobre els béns del patrimoni cultural immaterial que siguin objecte de salvaguarda per part de l'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes o les corporacions locals han de respectar, en la seva preparació i el seu desenvolupament, els principis generals següents:

- a) Els principis i valors continguts en la Constitució espanyola i en el dret de la Unió Europea, així com, en general, els drets i deures fonamentals que aquella estableix, en especial la llibertat d'expressió.
- b) El principi d'igualtat i no-discriminació. El caràcter tradicional de les manifestacions immaterials de la cultura en cap cas ha d'emparar el desenvolupament d'accions que constitueixin vulneració del principi d'igualtat de gènere.
- c) El protagonisme de les comunitats portadores del patrimoni cultural immaterial, com a titulars, mantenidores i legítimes usuàries d'aquest, així com el reconeixement i respecte mutus.
- d) El principi de participació, amb l'objecte de respectar, mantenir i impulsar el protagonisme dels grups, les comunitats portadores, les organitzacions i les associacions ciutadanes en la recreació, transmissió i difusió del patrimoni cultural immaterial.
- e) El principi d'accessibilitat, que faci possible el coneixement i gaudi de les manifestacions culturals immaterials i l'enriquiment cultural de tots els ciutadans sense perjudici dels usos consuetudinaris pels quals es regeix l'accés a determinats aspectes d'aquestes manifestacions.
- f) El principi de comunicació cultural com a garant de la interacció, el reconeixement, l'acostament i l'entesa mútua i l'enriquiment entre les manifestacions culturals immaterials, mitjançant l'acció de col·laboració entre les administracions públiques i de les comunitats o els grups portadors dels béns culturals immaterials.
- g) El dinamisme inherent al patrimoni cultural immaterial, que per naturalesa és un patrimoni viu, recreat i experimentat en temps present i respon a pràctiques en canvi continu, protagonitzades pels individus i els grups i les comunitats.
- h) La sostenibilitat de les manifestacions culturals immaterials, de manera que s'evitin les alteracions quantitatives i qualitatives dels seus elements culturals alienes a les comunitats portadores i gestores d'aquestes manifestacions. Les activitats turístiques mai no han de vulnerar les característiques essencials ni el desenvolupament propi de les manifestacions, per tal que se'n pugui compatibilitzar l'apropiació i el gaudi públic amb el respecte als béns i als seus protagonistes.
- i) La consideració de la dimensió cultural immaterial dels béns mobles i immobles que siguin objecte de protecció com a béns culturals.
- j) Les actuacions que s'adoptin per salvaguardar els béns jurídics protegits han de respectar en tot cas els principis de garantia de la llibertat d'establiment i la llibertat de circulació que estableix la normativa vigent en matèria d'unitat de mercat.

Article 4. *Protecció dels béns materials associats.*

1. Les administracions públiques han de vetllar pel respecte i la conservació dels llocs, espais, itineraris i dels suports materials en què descansen els béns immaterials que són objecte de salvaguarda.

A aquests efectes, les mesures de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial poden determinar les mesures específiques i singulars de protecció respecte dels béns mobles i immobles que hi estan associats intrínsecament, sempre que aquesta protecció en permeti el manteniment, l'evolució i l'ús habitual, sense perjudici de les mesures singulars que, per a la protecció dels béns mobles i immobles esmentats, es puguin establir segons el que

disposen la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol i la legislació de les comunitats autònomes competents en la matèria.

2. Els béns mobles i els espais vinculats al desenvolupament de les manifestacions culturals immaterials poden ser objecte de mesures de protecció d'acord amb la legislació urbanística i d'ordenació del territori per part de les administracions competents.

Aquestes mesures de protecció no han de suposar en cap cas una restricció a les facultats dels propietaris o titulars de drets sobre els béns esmentats. Perquè es puguin donar aquestes limitacions és necessari seguir, si s'escau, els procediments que preveuen la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, i la legislació autonòmica corresponent.

Article 5. *Espoliació i exportació.*

1. Correspon a l'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències, adoptar les mesures que siguin procedents per a la defensa enfront de l'exportació i l'espoliació dels béns materials associats al patrimoni cultural immaterial.

2. En relació amb l'espoliació de béns declarats manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial, cal atènyer-se, així mateix, al que disposen l'article 4 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, i l'article 11 del Reial decret 111/1986, de 10 de gener, de desplegament parcial de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol. Donada la naturalesa especial d'aquests béns, en cas que sigui apreciable la possible pèrdua del bé o el detriment de la seva funció social, s'ha de decidir la seva inclusió en una llista de béns en perill per tal que es procedeixi a l'obertura d'un procediment encaminat a la preservació i protecció del bé espoliat. En aquest procediment s'han de sol·licitar els informes tècnics pertinents, que han d'incloure mesures urgents de salvaguarda, per part dels organismes especialitzats de la comunitat autònoma afectada.

3. En cas d'exportació de béns mobles associats, cal atènyer-se així mateix al que disposen l'article 5 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, i les normes reglamentàries de desplegament. En tot cas, la defensa d'aquests béns enfront de l'exportació s'ha de cenyir als casos en què la sortida a l'exterior del bé material suport del bé cultural immaterial impedeixi o desnaturalitzi el desenvolupament normal de la pràctica cultural o dels valors per a la seva comunitat d'origen de què aquest és portador.

Article 6. *Transmissió, difusió i promoció.*

1. Les administracions públiques competents han de garantir la difusió, transmissió i promoció adequades dels béns immaterials objecte de salvaguarda.

2. Les administracions públiques competents han de promoure la transmissió a les noves generacions dels coneixements, els oficis i les tècniques tradicionals en previsible perill d'extinció, així com donar suport i coordinar iniciatives públiques i privades, i mitjançant l'aplicació a aquestes activitats de mesures de foment i incentius fiscals que els puguin ser aplicables, en els termes que estableixi la legislació vigent.

3. Les administracions públiques competents han de permetre i, en cas que la normativa sectorial les sotmeti a aquest requisit, autoritzar les actuacions de difusió, transmissió i promoció de les manifestacions immaterials de la cultura.

Les mesures que, si s'escau, s'adoptin per salvaguardar altres béns jurídics protegits, han de ser proporcionades i degudament justificades.

Article 7. *Mesures de caràcter educatiu.*

1. Les administracions educatives i les universitats han de procurar la inclusió del coneixement i el respecte del patrimoni cultural immaterial entre els continguts dels seus ensenyaments respectius i en els programes de formació permanent del professorat de l'educació bàsica.

2. El Govern, a partir del respecte a l'autonomia universitària i en col·laboració amb les comunitats autònomes i el Consell d'Universitats, ha de promoure, en l'àmbit de les seves competències:

a) El disseny i la implantació de títols universitaris oficials de grau els plans d'estudi dels quals prevegin una formació específicament orientada a l'adquisició de competències i habilitats relatives a la protecció, gestió, transmissió, difusió i promoció del patrimoni cultural immaterial.

b) El disseny i la implantació de programes de màster en àrees relacionades amb el patrimoni cultural immaterial.

Article 8. *Mesures d'informació i sensibilització.*

L'Administració General de l'Estat, les administracions de les comunitats autònomes i les corporacions locals, en l'exercici de les seves competències respectives, i en el marc del Pla nacional de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, poden promoure mesures tendents a informar i sensibilitzar la població sobre les característiques i els valors del patrimoni cultural immaterial i les amenaces que pesen sobre aquest.

Article 9. *Garantia de gaudi públic.*

Les administracions públiques, dins del Pla a què es refereix l'article 13, han d'establir les mesures que garanteixin l'accés de la ciutadania a les diferents manifestacions immaterials de la cultura, en els termes que preveu l'article 3, sempre que aquestes accions no vulnerin l'essència i les característiques dels béns ni els drets de tercers sobre aquests i sense perjudici del respecte als usos consuetudinaris d'aquestes.

Article 10. *Comunicació cultural entre administracions públiques.*

Les administracions públiques han de propiciar, de comú acord, la comunicació cultural entre elles, el coneixement de la pluralitat del patrimoni cultural dels espanyols, els pobles d'Espanya i altres comunitats, així com l'intercanvi d'informació sobre les seves activitats culturals, considerant la diversitat de les expressions culturals com una riquesa que ha de ser mantinguda i preservada cap al futur.

El Pla nacional de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial a què es refereix l'article 13 ha d'incloure bases i línies de col·laboració per a l'impuls de la comunicació cultural.

TÍTOL III

Competències de l'Administració General de l'Estat

Article 11. *Competències.*

1. Correspon a l'Administració General de l'Estat, de conformitat amb el que estableixen els articles 44, 46, 149.1, regles 1a i 28a, i 149.2 de la Constitució espanyola, garantir la conservació del patrimoni immaterial espanyol, així com promoure'n l'enriquiment i fomentar i tutelar l'accés de tots els ciutadans a les seves diferents manifestacions. Amb aquesta finalitat, s'han d'adoptar les mesures necessàries per facilitar la seva col·laboració amb els poders públics restants i la d'aquests entre si, així com per sol·licitar i proporcionar tota la informació que sigui necessària als fins d'aquesta Llei.

2. Corresponen a l'Administració General de l'Estat, a través del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, en col·laboració amb les comunitats autònomes, les funcions següents:

a) La proposta, l'elaboració, el seguiment i la revisió del Pla nacional de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial.

b) La gestió de l'Inventari general de patrimoni cultural immaterial.

c) La salvaguarda del patrimoni cultural immaterial mitjançant la Declaració de manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial, en els termes que preveu aquesta Llei.

3. L'Administració General de l'Estat, sense perjudici de les competències pròpies de les comunitats autònomes, ha de cooperar amb l'acció cultural de les diferents administracions públiques en el marc de l'article 9. A aquest efecte, l'Estat ha de posar al servei de la comunicació cultural les institucions museístiques, arxius, biblioteques i altres centres culturals de la seva titularitat.

4. Correspon a l'Administració General de l'Estat i a les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seves competències, la difusió internacional del coneixement dels béns del patrimoni cultural immaterial espanyol, així com l'intercanvi d'informació cultural, tècnica i científica amb els altres estats i amb els organismes internacionals.

En particular, i de conformitat amb el que disposa la regla 3a de l'article 149.1 de la Constitució espanyola, correspon a l'Administració General de l'Estat elevar a la UNESCO les propostes per a la inclusió de béns culturals immaterials en la Llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat, en la Llista de béns que requereixen mesures urgents de salvaguarda, així com els programes, projectes i activitats de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial que reflecteixin de manera més adequada els principis i objectius de la Convenció.

D'igual manera, correspon a l'Administració General de l'Estat la formulació, davant el Comitè Intergovernamental per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO, de sol·licituds d'assistència internacional per a la salvaguarda d'aquest patrimoni present en el territori nacional, així com la remissió d'informes periòdics al Comitè esmentat sobre les disposicions legislatives, reglamentàries o d'una altra índole que s'adoptin en aplicació de la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial.

L'Administració General de l'Estat pot promoure, conjuntament amb altres estats, la posada en valor del patrimoni cultural immaterial compartit, estimulant la promoció de candidatures davant les institucions internacionals competents.

Article 12. *Declaració de manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial.*

1. L'Administració General de l'Estat, d'acord amb els principis que estableix l'article 3, té competències per declarar la protecció i adoptar mesures de salvaguarda respecte dels béns del patrimoni cultural immaterial en què concorrin alguna de les circumstàncies següents:

a) Quan superin l'àmbit territorial d'una comunitat autònoma i no hi hagi un instrument jurídic de cooperació entre comunitats autònomes per a la protecció integral d'aquest bé.

b) Quan així ho sol·liciti la comunitat autònoma on tingui lloc la manifestació, amb la petició prèvia a aquesta de la comunitat portadora del bé.

c) Quan la consideració en conjunt del bé objecte de salvaguarda requereixi, per a la seva comprensió específica, una consideració unitària d'aquesta tradició compartida, més enllà de la pròpia que pugui rebre en una o diverses comunitats autònomes.

d) Quan tingui per objecte aquelles manifestacions culturals immaterials que, si s'escau, puguin aparèixer associades o vinculades als serveis públics de titularitat estatal o als béns adscrits al patrimoni nacional.

e) Quan el bé posseeixi una especial rellevància i transcendència internacional per a la comunicació cultural, en ser expressió de la història compartida amb altres països.

2. Per mitjà d'un reial decret es pot atorgar una protecció singular als béns culturals immaterials anteriorment esmentats, mitjançant la seva declaració com a manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial.

3. La Declaració de manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial per part de l'Estat no obsta a les accions de declaració o significació que, amb la finalitat de ressaltar les especificitats o modulacions que presenten en els seus àmbits territorials

respectius, puguin realitzar les comunitats autònomes. En aquest cas, s'han de preveure acords de col·laboració entre l'Estat i les comunitats autònomes.

4. El procediment l'ha d'iniciar d'ofici el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, bé per iniciativa pròpia, a petició raonada d'una o més comunitats autònomes o per petició motivada d'una persona física o jurídica.

El procediment s'ha de desenvolupar respectant els elements essencials següents:

- a) En l'elaboració del Reial decret s'ha d'establir una fase d'informació pública.
- b) Es preveu, així mateix, el tràmit d'audiència a les comunitats portadores del bé, als titulars de drets reals sobre els béns mobles i immobles associats a la manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial, i a les administracions autonòmiques i locals del territori en què la manifestació té lloc.
- c) En l'elaboració s'ha de sol·licitar l'informe del Consell del Patrimoni Històric i de les institucions consultives especialitzades relacionades amb la matèria i que es considerin convenients, així com dels òrgans competents de les comunitats autònomes.
- d) En la documentació ha de constar una descripció clara del bé en la qual s'enumerin els seus usos, representacions, expressions, coneixements i tècniques que comporta, així com els béns materials, tant mobles com immobles, en què aquestes activitats se sustenten, les comunitats, grups i àmbits geogràfics en què es desenvolupa o s'ha desenvolupat tradicionalment, així com, si s'escau, les amenaces que sobre aquest puguin concórrer. L'avantditada descripció s'ha d'acompanyar de la pertinent documentació fotogràfica, audiovisual, o d'un altre ordre, quan així sigui possible.
- e) El termini màxim per resoldre i notificar la resolució és de dotze mesos i el silenci té efectes desestimatoris.

5. La declaració de les manifestacions representatives del patrimoni cultural immaterial genera l'obligació d'inscriure-les en l'Inventari general de patrimoni cultural immaterial.

TÍTOL IV

Instruments de cooperació

Article 13. *Pla nacional de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial.*

1. El Govern, a proposta del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, i amb l'acord previ del Consell del Patrimoni Històric, ha d'aprovar el Pla nacional de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, destinat a desenvolupar amb les diferents administracions públiques una programació coordinada d'activitats en funció de les necessitats del patrimoni cultural immaterial a través de la seva Comissió de Seguiment, sense perjudici del que estableix l'article 35 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol.

2. El Pla nacional de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, com a instrument de gestió i de cooperació entre l'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes, els ens locals, i altres entitats públiques o privades, ha de facilitar, en primer lloc, la informació i l'habilitació en el nivell estatal d'accions que permetin la interrelació entre els diferents agents, preveure els criteris i les metodologies d'actuació més apropiats per al patrimoni cultural immaterial, així com alertar sobre els riscos i les amenaces als quals es pot veure exposat. A més, ha de contenir una relació dels programes i les línies de treball imprescindibles per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, com són:

- a) Sensibilitzar la societat i aconseguir el reconeixement en el marc de les polítiques culturals.
- b) Investigació i documentació, amb les llistes, censos, registres, inventaris, catàlegs, estudis específics i programes especials.
- c) Conservació dels suports materials del patrimoni cultural immaterial, tant mobles com immobles i dels espais que els són inherents.
- d) Formació, transmissió, promoció i difusió.

e) Les mesures generals de protecció dels béns declarats manifestacions representatives del patrimoni cultural immaterial per part de l'Administració General de l'Estat i dels quals gaudeixin de la màxima categoria de protecció atorgades per les comunitats autònomes, així com les fórmules de cooperació interterritorial per a la seva protecció.

3. Dins del Pla s'han de preveure actuacions especials de foment incardinades en el que disposen la Llei 47/2003, de 26 de novembre, general pressupostària, o la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions.

4. El Pla té una vigència de deu anys i s'ha de revisar un cop transcorreguts els cinc primers.

Article 14. *Inventari general de patrimoni cultural immaterial.*

1. L'Inventari general de patrimoni cultural immaterial ha de proporcionar informació actualitzada sobre les manifestacions que l'integren, a partir de la informació estatal i de la subministrada per les comunitats autònomes.

2. L'Inventari general de patrimoni cultural immaterial ha de contenir la identificació dels béns i la informació més completa possible sobre aquests, en els suports documentals més adequats. El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport ha de gestionar l'Inventari i garantir l'actualització, conservació, custòdia i accés públic a aquesta informació.

3. L'Inventari general ha d'incloure els béns culturals immaterials declarats per les comunitats autònomes amb el grau de protecció màxim, així com els protegits per l'Administració General de l'Estat sota la categoria de manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial.

4. El Govern ha de determinar per reglament l'estructura i el règim de funcionament de l'Inventari general de patrimoni cultural immaterial.

5. Correspon a l'Administració General de l'Estat subministrar davant instàncies internacionals la informació continguda en l'Inventari general de patrimoni cultural immaterial.

6. Les declaracions, llistes, inventaris i atles de les comunitats autònomes que s'hagin d'incloure en l'Inventari han d'observar metodologies comunes de registre, i s'han de relacionar amb l'Inventari general a través de mitjans digitals interoperatius.

Disposició transitòria única. *Vigència del Pla nacional de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial.*

L'aplicació del que disposa l'article 13 queda diferida fins a l'aprovació d'un nou Pla nacional de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, que s'ha de portar a terme en el termini màxim de tres anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició final primera. *Modificació de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol.*

S'afegeix el següent incís final a l'apartat 2 de l'article 1 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol:

«Així mateix, formen part del patrimoni històric espanyol els béns que integren el patrimoni cultural immaterial, de conformitat amb el que estableixi la seva legislació especial.»

Disposició final segona. *Modificació del títol de la disposició addicional novena, de la Llei 18/2014, de 15 d'octubre, d'aprovació de mesures urgents per al creixement, la competitivitat i l'eficiència.*

Es modifica el títol de la disposició addicional novena de la Llei 18/2014, de 15 d'octubre, d'aprovació de mesures urgents per al creixement, la competitivitat i l'eficiència, que queda de la manera següent:

«Disposició addicional novena. *“La Corunya 2015-120 anys després.”*»

Disposició final tercera. *Títol competencial.*

Aquesta Llei es dicta a l'empara del que disposen l'article 149.1.1a i 28a, i 149.2 de la Constitució espanyola, a excepció de:

- a) El que disposa l'apartat 4 de l'article 11, que es dicta en virtut del que disposa l'article 149.1.3a de la Constitució espanyola.
- b) L'article 7, que es dicta en virtut del que disposa l'article 149.1.30a de la Constitució espanyola.

Disposició final quarta. *Desplegament reglamentari.*

El Govern, a proposta del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, ha d'aprovar les disposicions reglamentàries necessàries per al desplegament i l'aplicació d'aquesta Llei.

Disposició final cinquena. *Autorització per elaborar un text refós en matèria de patrimoni històric espanyol.*

S'autoritza el Govern per elaborar, en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, un text refós en què s'integrin, degudament regularitzades, aclarides i harmonitzades, la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol i la present Llei per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, així com les disposicions en matèria de protecció del patrimoni històric contingudes en normes amb rang de llei.

Disposició final sisena. *Regulació de la tauromàquia com a patrimoni cultural.*

El que estableix la present Llei s'entén, en tot cas, sense perjudici de les previsions que conté la Llei 18/2013, de 12 de novembre, per a la regulació de la tauromàquia com a patrimoni cultural.

Disposició final setena. *Transferència de dades a l'Inventari general de patrimoni cultural immaterial.*

En el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, l'Administració General de l'Estat ha d'iniciar els tràmits necessaris per aconseguir la plena transferència a l'Inventari general de patrimoni cultural immaterial de les dades que, referides al patrimoni cultural immaterial de les diferents administracions públiques, estiguin actualment en el Registre general de béns d'interès cultural.

Disposició final vuitena. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,
Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 26 de maig de 2015.

FELIPE R.

El president del Govern,
MARIANO RAJOY BREY